

BS/2011020656 / 20-6-2011

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Spui 32
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon
mr. K.J. Bregman

T 070 318 84 64
MDTN *06 501 88464
F 070 318 84 37
kj.bregman@mindef.nl

Onze referentie
BS/2011020656

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

24 JUNI 2011

Datum
Onderwerp WOB-verzoek

Geachte

Bij brief van 1 mei 2011 heeft u bij het ministerie van Defensie een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur ingediend. U verzoekt om de documenten die ten grondslag liggen aan de renovatie van de historische schietbaan in Frederiksoord welke is uitgevoerd door militairen van het 11^e pantsergeniebataljon te Wezep.

In antwoord op uw verzoek bericht ik u als volgt.

Bij brief van 26 oktober 2010 heeft de Stichting maatschappij van weldadigheid bij het ministerie van Defensie een verzoek ingediend voor de renovatie van de schietbaan. Bij brief van 15 november 2010 heeft het ministerie van Defensie deze aanvraag goedgekeurd.

Beide brieven besluit ik openbaar te maken en treft u als bijlage bij dit besluit aan. In de brieven zijn de namen van ambtenaren onleesbaar gemaakt met een beroep op artikel 10, tweede lid, onder e, van de WOB (eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer).

De Minister van Defensie
voor deze,
De secretaris-generaal,

drs. A.H.C. Annink

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie (t.a.v. de Directie Juridische Zaken), Postbus 20701, 2500 ES Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.

Commandant Regionaal Militair Commando Noord
Kolonel
Postbus 10100
8330 KA Steenwijk

Huis Westerbeek
Majoor van Swietenlaa
8382 CG Frederiksoord

telefoon 0521 38 12 25
fax 0521 38 21 49

info@mvwfrederiksoord
www.mvwfrederiksoord

Rabobank 36.58.00.538

Frederiksoord, 26 oktober 2010

Kenmerk: JM/2010.112

Onderwerp: steunverleningsverzoek bij herstel historische schietbaan

Hoogedelgestrengte Heer,

Gaarne vraag ik uw medewerking voor het volgende.

Sinds 1818 bestaat in de nabije omgeving van de Johannes Postkazerne het gebied van de koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid. Deze koloniën zijn in 1818 gesticht door Generaal-majoor der Genie Johannes van den Bosch. Het was het eerste grootschalige armenproject in Nederland en Europa, mogelijk zelfs het eerste ter wereld. Voor een korte karakterisering verwijs ik u graag naar de bijlage bij deze brief.

In de tweede helft van de 19^e eeuw bestond er in Frederiksoord de zg. Exercitieschool. De oudere leerlingen op deze school werden van de zijde van de Minister van Oorlog voorzien van wapens en munitie. In het standaardwerk over de vrije koloniën van de hand van mevr drs. Kloosterhuis is hier uitgebreid over geschreven. Een afschrift van de betreffende pagina's gaat bij deze brief.

Ook was er voor schietlessen een schietbaan aanwezig. Deze schietbaan bestaat in min of meer rudimentaire vorm nog steeds. Een foto van onbekende datum van de schietbaan is eveneens bijgevoegd. Uniek aan deze schietbaan was, dat hij was voorzien van een ecoduct ten behoeve van de wildpassage vanuit de bossen rond Frederiksoord naar het aan de andere zijde gelegen Vledderveld.

De Maatschappij van Weldadigheid is van een *Vereeniging* over gegaan in een stichting. De doelstelling van de Maatschappij is kort gezegd het bewaren en uitdragen van het materiële en immateriële erfgoed van de Maatschappij en dus van haar oprichter, generaal Van den Bosch. Helaas beschikt de Maatschappij niet over de financiële middelen om de oude schietbaan in ere te herstellen.

RMC Noord
Briefnr. 2010040337
Geboekt dd 28-10-2010

Wij zouden het buitengewoon op prijs stellen wanneer door zorg van de Koninklijke Landmacht als eerbetoon aan één van zijn illustere generaals die voor de ontwikkeling van het zorgdenken in Nederland én daarbuiten zoveel heeft betekend, deze schietbaan ook voor de leek weer herkenbaar in de kolonie zal zijn terug te vinden. Het betreft hier grondverzet-werkzaamheden en hout-constructiebouw.

Eén van de inwoners van Frederiksoord met een militair verleden heeft de deplorabele toestand van de schietbaan ter sprake gebracht bij de commandant van 11 Pantsergeniebataljon. Deze heeft te kennen gegeven de uit te voeren activiteiten te zien als een welkome aanvulling op zijn O&T-programma en dit graag uit te willen voeren. De voorbereidingen zijn inmiddels opgestart. Om problemen met concurrentiebeding voor te zijn, acht hij toestemming van de ter zake bevoegde militaire autoriteit van belang.

Graag ontvangen wij van u een positief bericht zodat de contacten met 11 Pagnbat kunnen worden voortgezet en geïntensiveerd. Uiteraard zal bij de opening van de herstelde schietbaan de Koninklijke Landmacht ruim worden vermeld. Indien gewenst, nemen wij terzake graag contact op met uw PR-functionaris

Hoogachtend,
Stichting Maatschappij van Weldadigheid,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.J. Mensink', written over a horizontal line.

J.J. Mensink,
directeur

Bijlage bij brief dd 26. oktober 2010

Maatschappij van Weldadigheid

In 1818 stichtte generaal Johannes van den Bosch de Maatschappij van Weldadigheid. Door het oprichten van landbouwkoloniën wilde hij de armoede bestrijden die na de Franse overheersing de Nederlanden in haar greep hield. Het doel van de Maatschappij was " ... om den toestand der armen en lagere volksklassen te verbeteren, inzonderheid door aan dezelve **arbeid, onderhoud en onderwijs** te verschaffen ...". Die begrippen naar vandaag vertaald: werk, zorg en scholing, zijn nog steeds begrippen die hoog op de maatschappelijke agenda staan.

Naast de vrije landbouwkoloniën Frederiksoord, Wilhelminaoord, Willemsoord en Boschoord waarin verpauperde gezinnen de kans kregen een nieuw leven te beginnen door het verrichten van productief werk, kende de Maatschappij ook nog de onvrije koloniën te Ommerschans en Veenhuizen. Hier huisden voornamelijk bedelaars, landlopers, wezen en vondelingen. Ook in België, de toenmalige Zuidelijke Nederlanden, werden een vrije en onvrije kolonie gesticht te Wortel en Merksplas.

Op veel gebieden liep de Maatschappij voorop, zeker binnen de vrije koloniën:

- Drie geloofsgemeenschappen hadden elk hun eigen faciliteiten en leefden vreedzaam naast elkaar: protestants, rooms-katholiek en joods.
- Er werd als eerste in Nederland een dorps huis opgericht, voor ontspanning én ontwikkeling.
- Er was voor jongeren leerplicht, zo'n 80 jaar voordat dit in Nederland werd ingevoerd.
- Ook kende de Maatschappij voor haar kolonisten een verplicht ziekenfonds, eveneens ruim 80 jaar voor de brede invoering in Nederland.
- Samen met Amsterdam werd het eerste bejaardenhuis gesticht.

Veel van wat wij nu in Nederland koesteren als belangrijke elementen van onze verzorgingsstaat is hier al uitgedacht én toegepast!

Van de bewoners van de vrije koloniën is meer dan 70% uiteindelijk in staat gebleken om voor zichzelf te kunnen zorgen; voor een sociaal project een ongekennd hoog percentage!

Maatschappij verbond zich contractueel, voor de duur van de overeenkomst, ieder jaar een gedeelte van het salaris van deze functionaris, namelijk f 150, te betalen. In art. 8 van het contract lezen we dat de Maatschappij gehouden was de onderneming met alle gepaste middelen te steunen en bij het publiek bekend te maken. Verder om er al het benodigde drukwerk te laten vervaardigen en er het schrijfmateriaal te kopen. Dit alles tegen concurrerende prijzen. De ondernemer kreeg vergunning, zolang de overeenkomst van kracht bleef, zijn drukkerij de volgende naam te geven: 'Drukkerij der Maatschappij van Weldadigheid'.

Er werd zoveel mogelijk voor gezorgd dat de jongens, die het vak wilden leren en daarvoor geschikt geacht werden, te Willemsoord woonden. De afstand tot de drukkerij was dan zodanig, dat zij zonder bezwaar dagelijks heen en weer konden lopen.

Het mogen voeren van bovengenoemde naam heeft in het land aanleiding gegeven tot misverstanden. De kritiek kwam pas goed los toen de directeur in 1891 een circulaire aan de afdelingen zond, waarin werk werd gevraagd voor deze drukkerij. Er verschenen artikelen in de grote landelijke dagbladen en een en ander culmineerde in een adres van een aantal drukkers uit Steenwijk en naaste omgeving, gericht aan de algemene vergadering van de Maatschappij. Hierin protesteerden zij tegen deze wijze van aanbeveling van een collega-drukker, die onnodig en ongepast werd geacht. De Maatschappij vroeg immers werk voor een particuliere onderneming en de protesterende drukkers beschouwden dit als oneerlijke concurrentie. Commissarissen brachten een pre-advies uit dat verhelderend werkte. Hierin werd opgenomen, dat zij de in 1892 nieuw benoemde directeur hadden verzocht de gewraakte circulaire niet verder te verspreiden¹⁶. In 1899 werd een nieuw geredigeerd contract weer voor tien jaar aangegaan. Gebleken was dat de opleidingstijd van vier jaar te kort was, zodat de leerlingboekdrukkers vrijwel altijd nog een jaar extra op de drukkerij bleven werken, tegen een loon van f 160 per jaar. De opleidingsduur werd dan ook bepaald op vijf jaar en het loon werd als volgt geregeld: f 45; f 60; f 90; f 140; en f 190 per jaar.

Het bepaalde omtrent de naam van de drukkerij verviel, evenals het aankopen van het schrijfmateriaal bij deze ondernemer. De Maatschappij verplichtte zich opnieuw jaarlijks f 150 bij te dragen in het loon van de meesterknecht en al het drukwerk op deze drukkerij te doen vervaardigen.

Uit de jaarverslagen blijkt dat tot en met het jaar 1909 ieder jaar vier leerlingen op de drukkerij werkten. Het contract is in 1909 niet meer verlengd. Gegevens uit volgende jaren ontbreken.

Rond de eeuwwisseling werd deze vakopleiding op de bestuursvergaderingen nogal eens besproken en Commissarissen kregen meermalen het verzoek te trachten de opgeleide drukkers elders een plaats te bezorgen.

De exercitieschool. In de 19e eeuw was het in verschillende landen van Europa gebruikelijk jonge kinderen te oefenen in het exerceren en het leren hanteren

Het jeugdige corps te Frederiksoord.

van het geweer. De bedoeling was door deze training de weerbaarheid van de bevolking te vergroten. Dat dit ook in de Maatschappij van Weldadigheid plaats vond lezen we voor de eerste maal in publicaties, die betrekking hebben op het jaar 1869. In het jaarboekje 'Erica' voor 1870 is een artikel opgenomen van de hand van M.W. Scheltema Ezn. te Dokkum, getiteld: "Een praatje over belangrijke onderwerpen". Deze beschrijft hierin o.m. hoe hij met een gezelschap op 28 en 29 juli 1869 de koloniën bezocht en dat hij daar getuige was van een militaire demonstratie, gegeven door schooljongens.

De deelnemers aan de excursie zagen om 8 uur 's morgens te Frederiksoord een grote groep "gezonde heldere jongens", in de leeftijd van 6-12 jaar, in slagorde opgesteld onder de bomen voor het logement:

Ieder Campagnie had zijn aanvoerder, ieder guide had zijn vlaggetje. Een sierlijk vaandel stak statig boven den phalanx dier kleine dreumissen uit.

De soldaatjes waren niet voorzien van geweren, maar van een houten rapier. Ze droegen een oranje of nationale strik op de borst of de pet. Een grotere jongen zorgde met een mondharmonica voor de muziek en hij begon pas met het spelen van een mars toen de commandant het bevel: "richt u", had gegeven. De jongens exercereerden op correcte wijze en vervolgens marcheerden ze door het Sterrebos naar de nieuwe lagere school, waar front werd gemaakt. Daarna namen ze ordelijk in de schoolbanken plaats.

Toen Commissarissen in het jaarverslag over 1869 voor de eerste maal een en ander over dit jeugdige corps opnamen, verwezen zij naar het hierboven aangehaalde artikel. Het corps stond onder leiding van de oud-adjutant onderofficier J.H. van den Broek, afkomstig uit Breda. Deze aanvaardde op 19 maart 1867 in de koloniën een betrekking als schrijver op het bureau.

"Het nut van die oefeningen wordt verschillend beoordeeld", aldus Commissarissen. Hun persoonlijke mening stemde echter overeen met die van de heer Scheltema:

Reeds als spel een degelijke afwisseling van het leeren; 't is bovendien een gezonde oefening voor het lichaam, het geeft den knapen een betere, vluggere handing en als zij op de school reeds de beginselen van het exercereen, de handgrepen van het geweer, het marcheeren en hergeen daartoe behoort, leeren, kan dan niet de militie tijd, die later op zulk een ongelukkigen leeftijd invalt, aanmerkelijk worden ingekort?

Leer ze als spel den wapenhandel, gij bezuinigt niet alleen, maar bevordert het bezit van een kloeken geest in een kloek lichaam.

Bovengenoemde instructeur begon al spoedig na zijn komst in de koloniën met deze lessen, die hij geheel belangeloos gaf. Commissarissen vroegen voor de oefeningen geweren aan bij de Minister van Oorlog. Eerst werden er 2 aangeschaft, gevolgd door 18 in november 1869. Dit arsenaal werd in december 1870 nog met 20 uitgebreid.

Deze sappeurs geweren, waarvoor per stuk f 3 moest worden betaald, waren bestemd voor de gevorderden. De overigen moesten zich vergenoegen met houten sabeltjes.

In 1873 ontving het corps van een der Commissarissen een geschenk in geld, dat werd gebruikt om "de sectiecommandanten en andere autoriteiten onder de knapen" in een uniform te steken. In hetzelfde jaar schonk een corresponderend lid der Maatschappij enige sabels (officiers model).

Tijdens zijn bezoek aan de koloniën in 1873 gaf Koning Willem III blijk van zijn ingenomenheid met dit jeugdige corps en hij sprak de wens uit dat een deel van de koloniebevolking opgeleid zou worden voor het Instructiebataljon te Kampen.

Verschillende van deze jongens werden later lid van de 'Scherpschuttersvereniging Frederiksoord en Omstreken'. Dit corps was, nadat de statuten bij K.B. d.d. 30 december 1870, nr. 22 waren goedgekeurd, als rechtspersoon erkend.

Deze scherpshuttersverenigingen, die zich ten doel stelden "'s Lands weerbaarheid" te bevorderen, vielen onder de wet van 22 april 1855. Voor de oprichting was koninklijke toestemming vereist en de officieren werden, op voordracht van het bestuur, door de Koning benoemd. Zij legden in handen van de burgemeester van de gemeente, waarin de vereniging was gevestigd, de eed af. De staat verleende deze corpsen zoveel mogelijk "bescherming en medewerking". Op verzoek verstrekte het Departement van Oorlog geweren in bruikleen en voor "ieder geweerdragend lid" jaarlijks een bepaalde hoeveelheid scherpe en losse patronen. Het materieel moest in een goedgekeurde bewaarplaats worden opgeslagen. Een en ander was nader geregeld bij de K.B.'s d.d. 12 mei 1867 en 20

december 1886. De controle op het verbruik van de munitie was opgedragen aan de Minister van Oorlog en desgewenst werd iemand uit het leger aan de vereniging toegevoegd voor het geven van onderricht.

De Maatschappij verleende de scherpshuttersvereniging alle medewerking. De schierbaan werd aangelegd op een stuk heide, gelegen aan de Vledderweg en voor de munitiebewaarplaats werden de nodige voorzieningen getroffen.

Her ligt voor de hand dat getracht werd het jeugdige corps te doen delen in de gunstige voorwaarden, waarop de weerbaarheidscorpsen wapens en munitie konden verkrijgen. Op een daartoe in 1876 bij de Koning ingediend verzoek werd door de Ministers van Binnenlandse Zaken, Justitie en Oorlog afwijzend beschikt. De jeugdige leeftijd van de leden vormde een onoverkomelijk bezwaar. De autoriteiten deden de volgende oplossing aan de hand:

Teneinde echter het loffelijk streven der vereniging, om zich in den wapenhandel te oefenen, te bevorderen, wordt haar in overweging gegeven zich aan te sluiten bij de bestaande scherpshuttersvereniging Frederiksoord en Omstreken, in welke adressanten kunnen deelen in de bij art. 11 van het K.B. d.d. 12 Mei 1867 opgegeven voorregten.

Een en ander werd spoedig gerealiseerd. De statuten van de scherpshuttersvereniging moesten hiervoor worden gewijzigd en bij K.B. d.d. 19 september 1876 werd hierop goedkeuring verkregen. Voortaan bestond de vereniging uit twee afdelingen. De eerste werd gevormd door de gewone leden, die bij toetreding 17 jaar of ouder moesten zijn. In de tweede werden opgenomen: "de jongelingen uitmakende het tegenwoordige jongelingencorps Frederiksoord en voor 't vervolg zij die minstens den leeftijd van 10 jaren bereikt hebben".

Deze tweede afdeling stond onder onmiddellijk commando van de instructeur der scherpshuttersvereniging. Jongens, die voldoende geoefend waren en voldoende ijver hadden betoond, werden, als ze 14 jaar oud waren, toegelaten tot de schietoefeningen der ouderen.

Voor de jongens van 10-14 jaar kunnen de oefeningen worden beschouwd als gymnastiek met een militair karakter. Dat de training een onderdeel van het onderwijs als zodanig vormde, wordt geïllustreerd door het feit dat de redactie van het jaarboekje 'Erica' jaarlijks uit de opbrengst hiervan, via het bestuur van de scherpshuttersvereniging, aan het jeugdige corps financiële steun verleende.

De scherpshuttersvereniging was opgericht voor de periode van 29 jaar. In 1899 werd verlenging aangevraagd. Dit gebeurde, door een misverstand, enkele weken te laat, zodat de vereniging opnieuw moest worden opgericht. Er werden nieuwe statuten opgesteld en art. 1 werd als volgt gereedigeerd:

Het naaste doel der Vereniging is: onderlinge oefeningen in het scherpshieten met militair geweer en verder het hanteeren der wapenen. Om dit doel te bevorderen bestaat er onder den naam van Jeugdige Corps gelegenheid voor jongelingen beneden den leeftijd van zeventien jaren om militair oefeningen te maken en te leeren schieten met militair geweer.

De Minister van Binnenlandse Zaken maakte echter bezwaar tegen het opnieuw opnemen van het Jeugdige Corps als afdeling van de scherpshuttersvereniging,

omdat de leden ervan de minimum leeftijd van 17 jaar niet hadden bereikt. In de notulen van de bestuursvergadering d.d. 28 april 1900 is vermeld dat hierdoor het bestaan van het Jeugdige Corps, als appendix van de vereniging, onmogelijk werd gemaakt.

Het bleef echter, als zelfstandig corps onder de vleugelen van het bestuur der Maatschappij, wél bestaan. Er was geen sprake meer van het verstrekken van geweren en munitie door het Departement van Oorlog. Voortaan werd het benodigde door de Maatschappij aangeschaft. Op advies van de voorzitter van de 'Vereniging Volksweerbareid' werd de aangekochte munitie overgedragen aan de scherpshuttersvereniging en deze zorgde voor de distributie ervan aan het Jeugdige Corps. In het begin van deze eeuw oefenden de jongens in de maanden mei tot en met augustus, onder leiding van een bevoegde instructeur. Op woensdagmiddag werd in het Sterrebeos geëxerceerd en op zaterdagmiddag werd - mits hiervoor toestemming was verkregen - op de schietbaan met militair geweer geschoten.

In 1907 werd in de tuin van het hotel te Frederiksoord een flobertschietbaan aangelegd. Hier oefenden de jongere leden van de scherpshuttersvereniging met flobertbuis, als voorbereiding voor het schieten met infanteriegeweer, waarin scherpe patronen werden gebruikt. Of deze schietbaan ook door het Jeugdige Corps werd gebruikt vermeldt de geschiedenis niet. Het bestond in die jaren gemiddeld uit 40 leden en de oefeningen werden ieder jaar met een schietwedstrijd afgesloten.

Door het uitbreken van de eerste wereldoorlog kwam een einde aan het bestaan van beide verenigingen. De laatste schietwedstrijden werden in 1913 gehouden en blijkens het notulenboek van de scherpshuttersvereniging, dat nog een groot aantal lege bladzijden bevat, vond de laatste bestuursvergadering op 27 april 1914 plaats.⁴⁷

De in het voorgaande geschetste onderwijsvoorzieningen waren in hoofdzaak gericht op de praktische vorming van de koloniale jeugd. Hiernaast kwam een tak van voortgezet onderwijs tot ontwikkeling, bestemd voor leerlingen die over een meer dan middelmatige intelligentie beschikten.

Het voortgezet lager onderwijs. Reeds eerder is opgemerkt dat de overname van de lagere scholen in de koloniën door het Rijk, stimulerend heeft gewerkt op het onderwijs als zodanig. De afdeling Generaal van den Bosch was in dit verband zeer actief en nam het initiatief tot het doen geven van voortgezet lager onderwijs aan de beste leerlingen van de rijksscholen. In het archief te Frederiksoord berust een brief d.d. 24 mei 1870 van de door de afdeling ingestelde onderwijscommissie en gericht aan de hoofden van de rijkslagere scholen.

Hierin lezen we dat de commissie voornemens was jongelieden, die door natuurlijke aanleg, vlijt en oppassendheid de geschiktheid bezaten om het verder te brengen dan gewoon arbeider, in de gelegenheid te stellen zich verder te ontwikkelen.

Deze zouden dan "door voortgezet onderwijs geholpen en geldelijk ondersteund

wordende het vooruitzicht krijgen eenmaal bekwame burgers in de gewone maatschappij te zullen worden".

De schoolhoofden ontvingen het verzoek om op 1 juni 1870, 's ochtends om 9 uur aanwezig te zijn in het lokaal van de wettelijke raad te Wilhelmina-oord, vergezeld door de leerlingen van hun school, die ervoor in aanmerking kwamen. Hier zou een vergelijkend examen worden afgenomen. In eerste instantie zouden 7 leerlingen worden uitgekozen, namelijk van elk der scholen te Frederiksoord, Wilhelmina-oord en Willemsoord 2 en van die te Boschoord 1 leerling. Verzocht werd ook de namen van reeds ontslagen dagscholieren, die blijk gegeven hadden over bijzondere capaciteiten te beschikken, op te geven en deze aan de proef te laten deelnemen.

Hoeveel leerlingen het vergelijkend examen aflegden vermeldt de geschiedenis niet. Wél dat in 1870 voor de eerste maal voortgezet lager onderwijs aan de geselecteerde groep werd gegeven. De redactie van het jaarboekje 'Erica' betaalde de boeken en verdere hulpmiddelen, die moesten worden aangeschaft en de hoofden van de rijksscholen stelden hun vrije tijd beschikbaar. Ds. Cannegieter trad ook als docent op. Hij nam de lessen in aardrijkskunde voor zijn rekening. Het bleef niet bij deze proefneming. In het jaarverslag over 1873 is door Commissarissen vermeld dat de lessen door 20 leerlingen waren bezocht en dat de leerkrachten ernaar streefden deze zo ver te brengen dat zij voldoende voorbereid waren om de opleiding voor hulponderwijzer te volgen. Twee ervan waren reeds als kwekeling geplaatst en een derde bezocht de rijksnormaallessen te Meppel. Dat de afdeling Generaal van den Bosch deze nieuwe tak van voortgezet onderwijs met alle beschikbare middelen wilde stimuleren, kan worden afgeleid uit de notulen van de ledenvergadering, die op 24 mei 1875 werd gehouden. De voorzitter: Ds. Cannegieter, bracht naar voren dat - in verhouding tot het grote belang van dit onderwijs - tot dusver vanwege het bestuur der Maatschappij veel te weinig werd gedaan om het voortgezet lager onderwijs, dat nu al gedurende enige jaren door de schoolhoofden aan jongelieden met een goede aanleg werd gegeven, te bevorderen. Hij achtte het noodzakelijk dat hiervoor op de begroting der Maatschappij een vaste post werd opgenomen, zodat de arbeid van de leerkrachten redelijk kon worden beloond.

Tot dusver had het bestuur der Maatschappij aan de onderwijzers jaarlijks een gratificatie verleend uit de hiervoor op de begroting staande post à f 150. Als alle schoolhoofden dit voortgezet lager onderwijs op hun school zouden geven was de beloning beslist onvoldoende. Een salaris van f 60 per persoon per jaar werd redelijk geacht. De afgevaardigde naar de volgende algemene vergadering werd gemachtigd de aandacht te vestigen op de bestaande situatie en, namens de afdeling, de wens uit te spreken dat het bestuur voor 1876 en volgende jaren een post van minimaal f 300 op de begroting zou plaatsen.

Op deze vergadering discussieerden de leden breedvoerig over de naam van dit onderwijs. Enkele leden waren van mening dat 'mulo' zeer geschikt zou zijn, andere gaven de voorkeur aan elders in gebruik zijnde namen, zoals 'oefenschool' en 'vormschool'. Het bestuur zag echter geen reden de naam 'voortgezet lager

Koninklijke Landmacht

> Retouradres Postbus 10100 8330 KA Steenwijk

Stichting Maatschappij van Weldadigheid
Huis Westerbeek
Maj van Swietenlaan 28
8382 CG Frederiksoord

Ministerie van Defensie
Regionaal Militair Commando
Noord
Sectie Opn Bureau
maatschappelijke dienstverlening
Van Helomaweg 49, Darp
MPC 33 A
Postbus 10100
8330 KA Steenwijk
Nederland
www.landmacht.nl
Contactpersoon

Stafonderofficier Bureau
Maatschappelijke Dienstverlening
(MADI)

Datum 15 november 2010
Betreft Toewijzing Defensiesteun

Geachte heer,

Hierbij deel ik u mee dat uw verzoek tot steunverlening van de Koninklijke Landmacht bij de restauratie van een historische schietbaan te Frederiksoord is ontvangen.

Aangezien het hier een project betreft, wat past in het Opleiding- en trainingsprogramma van 11 Pagnbat te Wezep, hebben wij hiertegen geen bezwaar en keuren uw aanvraag goed.

Vertegenwoordigers van 111 Pagnbat nemen met u contact op om verdere detailafspraken te maken. U dient mogelijk rekening te houden met specifieke militaire aspecten tijdens de uitvoering.

Als laatste wil ik u er op wijzen dat, indien er zich een hogere prioriteit aandient, of zich bijzondere omstandigheden voordoen, de mogelijkheid bestaat dat de nu toegezegde steun, of delen daarvan, kan komen te vervallen.

Indien zich een dergelijke situatie voordoet zijn noch de Staat der Nederlanden noch onder haar ressorterend personeel gehouden tot betaling van kosten of vergoeding van enige schade.

Hopend u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Stafonderofficier Bureau Maatschappelijke dienstverlening (MADI)

Adjudant

Onze referentie
20100 42281
Afschrift aan
Sectie G3 13 Mochbrig
Sectie 3 11 Pagnbat

Bij beantwoording datum, onze referentie en betreft vermelden.

